

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmívelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye

ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre . . . . . 6 frt
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAP-ULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

HIRDETÉSI DIJ.

Árszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Főterünk szépítése.

Városunk az értelmi és anyagi fejlődés nemes célja felé jó úton halad. Az előbbi sikeresen előmozdítják a derekasan működő szép számu iskolák és önképző egyesületek. A második érdekében lankadatlanul és kitartó eréllyel működik a városi tanács és képviselő testület, élén derék polgármesterünk, kinek sikerült a városi polgárságnak közmondásossá vált ó-konzervatív szellemét akként reformálni, miszerint most már az okszerű hasznos újításoktól sem idegenkedik. Erről tanuskodnak a városi képviselő-testületnek közelebbi közgyűlései, melyekben oly, — igazán nagy horderejű ekonomiai és pénzügyi kérdések lettek higgadtan megvitatva és ugyszólva egyhangulag eldöntve, a milyeneket — nem mondunk sokat — csak egy évtized előtt is alig mert volna valaki komolyan felszínre hozni. Örvedetes jele ez mindenesetre a haladó kor igényei — és szelleméhez alkalmazkodó üdvös átalakulásnak!

Midőn ezt Velits Ödön polgármester urnak elvitathatlan érdemeit tudjuk be, nem tehetjük, hogy figyelmét ezuttal még egy — nézetünk szerint igen fontos és aktuális kérdésre fel ne hívjuk. És ez a helybeli róm. kath. egyház tulajdonát képező, a szép momentális teplo mot eléktelenítő, a piacz közepén fölötté disztelenül álló, mindenféle ronda és tüzfészket képező faépitménnyel tultömött kántori házas

telek kisajátításának igen régen, talán még az ötvenes években megpendített, az óta időnként fölelevenített, meg-megújított; de lelkesen fel nem karolt kérdése. Fontos kérdés ez a város szépítése szempontjából; de nem kevésbé fontos a város tulajdonába átmenő fiskális belső telek, s ezen egykor bizonyosan emelendő központi palotára nézve, hogy ennek nyílt tere legyen.

Ugy hisszük, hogy éme kisajátítás megvalósítása most komoly nehézségekbe nem ütköznék, míg ellenben a jelenleg kedvezőnek mutatkozó alkalom elszalasztása az annyira kívánatos kisajátítást megghiusíthatná.

E kérdés felkarolását annyival is inkább ajánhatjuk az illetékes körök figyelmébe, mivel tudomásunk szerint ezzel a kérdéssel a képviselő-testület közgyűlése, ha nem csalódunk 1887. évi márczius havában, már foglalkozott, a kisajátítást elvileg helyesefté s bizottságot is küldött ki a végett, hogy a tulajdonos egyház képviselőivel tárgyaljon.

y.—z.

Gazdasági apróságok.

Itt a tavasz, a szántóvető-gazdák a téli hosszú pihenő után megkezdhetik a szántásvetési munkálatokat. A kik már a télen gondoskodtak igás állataik és mivelő eszközeik kellő gondozásáról és a szükséges vetőmagvak előkészítéséről azokat készen találja a tavasz, de a kik ezeket megtenni elmulasztották sürgősen iparkodjanak az elmulasztottakat utánpótolni, de különösen a vetésre szánt mag-

ápolást, míg páratlan jó anyja s gondos orvosának négy heti kezelése után hg. Windischgrätz engedelmével, mint hadi fogoly, különben pedig örökre haczképtelen állapotban a fővárosba, a szülői házba szállíthatott.

És itt érte az a sajátságos szerencse, hogy a császári hadsereg részéről a foglyoknak nyújtott fizetést, atyja óhajának megfelelően, el nem fogadván, midőn a császári hadsereg Budavárának ostromzárolásához Pestről Budára vonult, azon váratlan körülménynek, hogy a fizetési névlajstromokon rajta nem lévén, köszönhette, hogy a többi fogoly-honvédtiszttel tovább nem hurczoltatott, vagyis hogy Pesten felejtették.

Ott érte, s élte át, mint még orvosi ápolás alatt álló súlyos sebesült Pest városának bombázatását és történt vele az, hogy málhájában tépte szét a szétpattant kartácsgolyónak egy darabja huszáráttiláját, s ott érte Budavárának dicsőséges bevételét is.

Ennek megtörténte után azonnal Debreczenbe utazott a magyar kormányshék helyére, hogy mint katonai szolgálatra képtelen — fájó szívvel — lemondását beadja; lemondását azonban Klapka György, akkori helyettes hadügyminiszter felmutatva Görgei Árhurnak a rendeletét, mely szerint az érdemes katonai rangjának megfelelő illetményekkel, a hadügyminisz-

vakat jól megválogatni, szeméttől, portól, gyom magvaktól és fejletlen szemektől jól megtisztogatni, mert azon régi közmondáshoz, hogy „ki mint vet úgy arat,” azt is bátran hozzá lehet tenni, hogy ki mit vet azt arat.

Gyümölestermésünket az időjárás szélsőségei, a különféle hernyók és rovarok milliói szokták megsemmisíteni; az előbbi csapás ellen semmit, s az utóbbi ellen is igaz keveset tehetünk, de lagalább e keveset megtenni el ne mulasszuk. E tekintetben igen sürgős teendője a gyümölestermelőnek: a hernyófészkek leszedése és azoknak megégetés által való elpusztítása. A hernyófészkeket a gyümölcsfák ágáról most még igen könnyen összeszedhetjük, de ha a meleg tavaszi nagsugarak a fészkekben lévő petéket kikelesztik, s a hernyocskák szétmászkalnak, lehetetlen őket elpusztítani, s így a gyümölestermés sikertelensége igen gyakran a hanyagság következménye.

Egy másik rovarrellenség a phylloxera, vagy szőlő-tetű, mely a szőlőnövény gyökerein élösködik, mely városunk szőlőhegyeit is végelpusztítással fenyegeti. Ezen veszély ellen nagyon ajánlatos egyelőre a szénkénegezéssel védekezni. A szénkéneg igen gyorsan szétpárolgó folyadék, mely ha az e célra készült szénkéneg-fecskendővel a szőlőnövény gyökerei közé a földbe löveltetik, erős gőzei az ott élösködő rovarokat elpusztítják. Azonban óvatosan kell használni, mert ha kelleténél nagyobb mérvben alkalmaztatik a növényt is elpusztítja. A szénkéneg használati módjára nézve a nagyméltóságú földmivelési minisztérium használati utasítást tartalmazó kis füzeteket küld szét, mely füzeteket a gazdasági egyesületeknél bár ki is megkaphatja.

Az erdélyrészi gazdák jövedelmének nagyobb része az állattartás és tenyésztésből kerülén ki, nagyon érdekében áll a gazdának, hogy szaporításra használt úgy anya- mint apa állatait zsebéhez mérve ugyan, de kellő

teriumban elnöki titkári minőségben volt alkalmazandó, el nem fogadta, s a derék Miklós huszárezred tisztikara is életben létéről értesülve, őt mint vitéz tagját, a létszámban nyilvántartván, kapitányi rangban végezhetette be honvédpályáját.

Balassa tanár mint későbbi orvosa tanácsára a nagyváradi Püspök-fürdőt kellvén használnia a világsi katastropha ott érte őt; 1849 késő őszén azonban, mikorra meggyógyult Pesten Machis tábornoknál ugyanaz napon, mikor gróf Bethlen József, br. Podmaniczky Frigyes lettek besorozva, vett utasításra jelentkezett katonai sorozási bizottság elő állítattott, de „real invalid” czímmel elbocsáttatott, mert fején levő, mai napig is látható sebein kívül mindkét keze kardvágásoktól akkor még ugyszólván, béna volt.

Az így kiszolgált huszár-kapitány 1850 őszén, egy évre, a berlini egyetemre ment jogot tanulni, majd tanulmányi utat tett Német, Frank, Angolhomban, Hollandiában és Belgiumban, 1852. év tavaszán hazajöve, megnősült. Életét munkásságát ezután, — beköltözve Erdélybe, — a csüggedők biztatásának, a hazafiai remény s önbizalom fentartásának, a társadalmi munkásság és gazdasági előmenetel fejlesztésének s a felvilágosodás terjesztésének — a mennyiben

AZ „ARANYOSVIDÉK” TAARCZJA.

Tisza László.

(Vége.)

Tisza László Horváth őrnagyot a perczen ott nem érvén, a szóbeli rendeletet br. Luzsinszky Sándor századosnak adta át s midőn onnan visszatérő, jelentését tette volna az ezredesnél, az ezredes már nem találta, tehát nyargonez-huszárját bizta meg a jelentéssel, maga pedig — mi éppen nem tartozott sem segéd-tiszti, sem nyargonez-tiszti teendőihez — buzdító kiálltással a császárhuszárok jobbszárnyán a vértések közé vágott. Ez reá nézve végzetessé lett, mert a császárhuszárok a túlerő előtt hamar megfordultak és Tisza László, Frank Károly és Kohn Béla hadnagyokkal a vértések zöme közé jutottak, összevagdaltattak; utóbb nevezett sebeiben el is vérzett, míg Tisza László folytonos szitkok és Kossuth-hund czimezés és rugdosások között a sebkötöző helyre kísértetett, hol tátongó sebei úgy a hogy első segélyt nyervén és szerencsére gr. Nugent százados előbbi ismerőse s barátja által felismerve s oltalmában véve a városba szállíttatott, hol az első pár napon át egy zsidó polgár házában, majd azután az uradalmi cselédkórházban nyert

nagyméltóságú Baross Gábor m. kir. kereskedelmi miniszter urtól is elismerő okmányt nyert. Készít és tart raktáron mindennemű lószerszámokat, lovagló- és istálló-felszereléseket. Választékos raktár mindennemű lópokróczok, takarók, izzasztók, ló- és koci kékék, lőtisztító keztyük vakarók, özbőrök, szivacsok és lófésűk, mindennemű czin- és aczél fényezett zablák, eb-, lovagló- és hajtó-ostorok, legfinomabb bőrlack és nörkenőcs, nyeregszappan, továbbá kaphatók és becserezhetők viselt lószerszámok. — Javitások gyorsan és jól legoosabb áron eszközöltetnek. Allandóan kiállítva a kereskedelmi muzeumban városliget. Kényelmes közlekedés a villamos vasúttal, Vidéki megrendelések a legjobban teljesítetnek.

Ugy a gazdaságban, mint az ipar- és háztartásban majdnem napi szükségletet képez a késáru: ezen czikkekre nézve olvasóink különös figyelmébe ajánljuk Suherth János Pál késműves üzletét a Granátos-utca 3. sz. házban a hatvani utca Dréher-palota mellett. E fiatal üzletember, ki megboldogult édes atyja 68 év óta fennálló üzletét folytatja. a külföldön nyert tapasztalatai alapján képes minden versenyt felülmulni s a nála rendelt árukért feltétlen kezességet vállal. Készletben tart mindennemű asztali-, zseb-, konyha- mészáros és hentes-késcet, valamint mindennemű beretvákat és ollókat, s a legoosabb áron szállítja a megrendelt árukat vidékre is. Műköszörüléseket és javításokat olcsón teljesít, csomagolásért díjat nem számít.

A kerékpározás évről-évre nagyobb teret hódít s méltán, mert e sport nem csak szép és czélszerű is. Orvosi tekintélyek ajánlják úgy az ifjúságnak testedzésül valamint mindazoknak, kiknek sok ülés után testmozgásra van szükségük. A kerékpár a katonai szolgálatban is elfogadott eszköz, miért nagyon ajánlatos annak gyakorlása. Ezek folytán felhívjuk t. olvasóink figyelmét Brömer-Elmerhausen és Reich cégnek Budapesten, András-ut és Octogon-tér sarkán 48. sz. raktárára hol a legjobb és legújabb szerkezetű kerékpárok legnagyobb választékban kaphatók. E cég a kerékpárok tökéletesítésére egy fontos újítással tett nagy haladást az üreges gummi-abroncs alkalmazásával, minek folytán a kerékpár vibrációja megszűnik ehhez tartozik a zárna-abroncs, mi által a testsúly megkevesbül és kisebb erőhasználat igényel, s előnyösebb minő a pneumatic tyre, mely még nem próbáltatott ki Angliában, tehát nem is ajánlhatjuk oly melegen, mint az üreges gummi-abroncsot. Újdonságot e téren a „The Excelsior Safety“ Bayliss Thomas és társától Conventryből, valamint Beeston és Wolwerhampton Humer és társától Conventryben, képeznek. A sportkörök minden felvilágosítást legjobban Brömer-Elmerhausen és Reich cégtől nyerhetnek, melynek saját iskolája és tanítója van, s vidékre, hol többen akarnak tanulni, a cég díjmentesen küld tanítót és kipróbált kerékpárokat a tanulásához, s a legújabb szerkezetű kerékpárok képes árjegyzékét is kívánatira ingyen megküldi.

A háztartás és gondozásban fontos szerepet játszik drága szöveteink és ruháink tisztántartása. A piszkolódott vagy pécsetes csipkék, csipke ruhák valamint csipkefüggönyök vegyi tisztítása legszebben és legjobban eszközöltetik

az e tekintetben egyedüli specialista Lohr Mária ezelőtti Kronfusz vegyészeti tisztító és műselyemfestő intézetében (IV., Ferenczek-tere 4. sz.) Ruhák, pongyolák, mindennemű diszruhák, drága szövetek vegyi tisztítása a legmeglepőbb eredménnyel végeztetik. Ruhák fejtelten állapotban is festetnek oly szépen, hogy újaknak látszanak. Vidéki megrendelések a leggondosabban, jutányosan és gyorsan teljesítetnek. Lohr Mária intézete azon megtiszteltetésben is részesült, hogy a magas királyi udvar, valamint Klottild főhercegné asszony részéről is nyert megbízásokat.

A Budapestre utazó vidéki közönségnek legmelegebben ajánlhatjuk Gundel János „István főhercegné“ szállodáját, mely Budapest közepén, a lánczihiddal szemben, kilátással a budai hegyekre és a királyi várpalotára, a villamos vasut és gőzhajó-állomás közelében van. Ezen csak rövid idő előtt átalakított és egészen újonnan berendezett szállodában a legszigorubb tisztaság, pontos szolgálat, kitünő magyar és francia konyha, hamisítatlan italok Gundel János személyes felügyelete által vannak biztosítva, s a házban lévő fürdőn kívül gondoskodva van, hogy a t. utazó közönség minden igénye kielégíttessék és semmi mulasztás elő ne forduljon.

VARMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyos vármegye alispánjától.

Szám. 2157—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

Felhívom a tekintetes ^{főszolgabíró urat} ^{városi tanácsot} mi-szerint a herényó írtás tárgyában mult 1891 év márczius 5 kén 2120 szám alatt kiadott rendeletben foglalt intézkedések értelmében eljár, ez évben is tartsa szoros kötelességének.

Tett intézkedéseiről és azok eredményéről folyó évi április hó végéig tegyen ide jelentést.

Torda, 1892 márczius hó 16-án.

h. alispán helyett.
NAGY OLIVÉR,
h. főjegyző.

Köröszvény.

Popp Vaszília Brassó városából illetékes községébe Beszterce városába utasított toloncz, nőtlen, 19 és grg. kath. vallású közép termetű, arca tojásdad, haja barna, szemei barnák szemöldöke barna, orra rendes, szája rendes, beretvált szakállú, beszél románul irni nem tud s polgári öltönyt visel, folyó hó 15-ik M. Ludason utközben kiserője elől megszökött.

Minélfogva felkérem az összes hazai hatóságokat Papp Vasziliát körösztetni, s megtalálása esetén öt hivatkozva Brassó városának 115—92 sz. a. hozott határozatára Beszterczére eltolonczoltatva az eredményről engem értesíteni sziveskedjékedjenek.

Maros-Ludas 1892 márczius 17-én.

BETEG MIKLÓS,
főszolgabíró.

Szám 11347—1892.

Hirdetmény.

A telvincz, hadrévi törvényhatósági közut 2—3 km szakaszán szükséges és 993 frt 29 kr. költség összeggel előirányzott utfeltöltésnek és új átereszt építésének biztosítása czéljából 1892 évi április hó 4-ik napjának d. e. 10 órájára hivatalos helyiségebem tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fenebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s az általános feltételekben aláírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és csatolmányai a tordai m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Torda, 1892 márczius 19-én.

h. alispán helyett.
NAGY OLIVÉR,
h. főjegyző.

Sz. 490.

1892 tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Szentkirályi Lajosné, Jancsó Ilona végrehajtónak, Pálfi Sándor végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyben a tordai kir. törvényszék (a tordai kir. járárszírság területén lévő Egerbég község határában fekvő az egerbég 213 tjkvben A—1—8 rsz. alatt foglalt ingatlanokra és időközben az egerbég 913 sz. tjkvben átvitt 4600 hrsz. a foglalt ingatlanra még pedig; 450 hrsz. 9 frt 504 505 hrsz 188 frt, 2240 hrsz. 6 frt 2704 hrsz. 85 frt 3918 hrsz. 22 frt, 4067 hrsz. a 4068 hrsz. 9 frt, 4201 hrsz. 13 frt. és 4606 hrsz. 15 frt összesen az arverést 340 frt ellenel megállapított kikiáltási áron elrendelte és es hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi május hó 11-ik napian d. e. 9 órakor tkvi irodában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan vételárának 10%-át vagyis 34 frot o. é. készpénzben, vagy az 1881 LX. t-cz 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi nov mber hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8-ik §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1892. évi január 21-én.

A tordai kir. törvsz., mint telekkönyvi hatóságtól.

Solymosi Miklós,
kir. törvényszéki bíró.

Megjelenik 40,000 példányban.

PESTI HIRLAP

független, szabadelvű, demokratikus napi közlöny,
naponkint 16—20, ünnep- és vasárnapokon 24—28—32 oldal terjedelemmel.

••• Rendes zenemellékletek. •••

A husvéti számhoz rendkívüli kedvezményül az előfizetők számára egész eredeti regény lesz mellékelve.

JÓKAI MÓR tollából a nyár folyamán **TIBENIA** címme érdekesítő történeti regényt közöl a PESTI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr.

A fürdő- és utazási idény alatt a lap egyszerű bejelentésre bárhová és bármely rövid időre utána küldetik az előfizetőnek.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétfig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal: